

NOTAT

27. maj 2008

/jsc

Sag

Evaluering af revisionspligtens lempelse

§ 6 i lov nr. 245 af 27. marts 2006 om ændring af årsregnskabsloven m.v. bestemmer, at økonomi- og erhvervsministeren skal fremsætte forslag om revision af bestemmelsen om revisionspligten tidligst i folketingsåret 2009-10. I den mellemliggende periode skal lovens bestemmelser om revisionspligten underkastes særlig overvågning.

Ud fra lovbemærkningerne, Folketingets forhandlinger og spørgsmål fra Erhvervsudvalget kan identificeres følgende emner, som evalueringen bør omfatte:

- Opgørelse over antallet af virksomheder, der har fravalgt revision
- Virksomhedernes brug af revisorer til andre opgaver end revision
- Størrelsen af de faktiske besparelser ved lempelsen af revisionspligten
- Overholdelse af betingelserne for at undlade revision
- Risikoen for en forringet regnskabskvalitet
- Ulovlige aktionærlån
- Opgørelse over antallet af virksomheder, der pålægges revision
- Risikoen for tab af skatteprovenu ved en udvidelse af ordningen for revisionsfritagelse
- Ressourceforbruget til skattekontrollen
- Risikoen for øget økonomisk kriminalitet

I de følgende afsnit gives en redegørelse for de observationer, det har været muligt at foretage for regnskabsåret 2006, som reelt har været det første regnskabsår, hvor det har været muligt for de berettigede selskaber at fravælge revisionsydelsen.

1. Antal virksomheder der har fravalgt revision

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har foretaget en stikprøve på 992 tilfældigt udvalgte årsrapporter for aktie- og anpartsselskaber, som er

ERHVERVS- OG SELSKABSSTYRELSEN

Kampmannsgade 1
1780 København V

Tlf. 33 30 77 00

Fax 33 30 77 99

CVR-nr 10 15 08 17

eogs@eogs.dk

www.eogs.dk

ØKONOMI- OG ERHVERVS MINISTERIET

indsendt til styrelsen i 2007. Af disse var 20 ureviderede, mens yderligere 21 i tilknytning til ledelsespåtegningen oplyste, at årsrapporten for det kommende år ikke skulle revideres.

40,9 pct. af samtlige aktie- og anpartsselskaber skønnes at opfylde betingelserne for at undlade revision. På basis af stikprøven kan det derfor antages, at 4,9 pct. af de berettigede selskaber fravalgte revision for regnskabsåret 2006, svarende til 3.000-3.500 selskaber. Herudover har 5,2 pct. af de berettigede selskaber i tilknytning til deres ledelsespåtegning i årsrapporten angivet, at de agter at fravælge revision for det kommende regnskabsår. På grundlag af stikprøven kan det for regnskabsåret 2007 derfor forventes, at 10,1 pct. af de berettigede selskaber vil fravælge revision, svarende til 7.000-7.500 selskaber.

Hertil kommer, at en gennemgang af 538 anpartsselskaber, som blev stiftet i perioden april til september 2007, viser, at 87,7 pct. af dem i deres stiftelsesdokument har angivet, at de vil fravælge revision. I 2007 er der stiftet 25.617 anpartsselskaber, hvoraf ca. halvdelen skønnes at aflægge deres første regnskab i 2008. Hvis de gør som angivet i deres stiftelsesdokument, vil ca. 11.000 nystiftede selskaber i 2008 indlevere ureviderede regnskaber for 2007.

Indtil nu har kun relativt få selskaber benyttet sig af muligheden for at fravælge revision, men tallene tyder på mere end en fordobling i regnskabsåret 2007 til over 10 pct. af de berettigede virksomheder. Det er stadigvæk styrelsens vurdering, at antallet af virksomheder, der fravælger revision, vil stige betydeligt i de kommende år.

Denne opfattelse bestyrkes af de engelske erfaringer, hvor andelen af berettigede selskaber, der benytter sig af muligheden for at fravælge revision, har udviklet sig eksplosivt og nu udgør over 80 pct..

2. Virksomhedernes brug af revisorer til andre opgaver end revision

Folketingets Erhvervsudvalg har under behandlingen af lovforslaget om bl.a. revisionspligten stillet spørgsmål om virksomhedernes kontakt til en revisor, hvis de fravælger revision.

Til belysning heraf er der gennemført en stikprøve på 392 regnskaber, hvor revision er fravalgt. Stikprøven viser, at blandt de selskaber, der har fravalgt revision, har 44,1 pct. en erklæring om review eller regnskabsassistance fra en statsautoriseret eller registreret revisor i deres årsrapport. 55,9 pct. af selskaberne har indsendt deres årsrapport uden en sådan revisorerklæring

Tendensen til, at virksomheder, der har fravalgt revision, får en revisor til at afgive en erklæring på deres årsrapport, stiger med størrelsen. Så-

ledes udgør andelen med revisorerklæring 37,6 pct. for de helt små selskaber med en omsætning på under ½ mio. kr., mens den tilsvarende andel for selskaber med en omsætning på over 2 mio. kr. ligger på 71,1 pct., jf. følgende tabel:

Omsætning (mio. kr.)	Andel med revisorerklæring (pct.) blandt ureviderede regnskaber
0-0,5	37,6
0,5-2	50,5
> 2	71,1
I alt	44,1

Samtidig fremgår det af virksomhedernes oplysninger på selvangivelsen, at 72 pct. af de selskaber, der har fravalgt revision, har fået revisorassistance til skatteopgørelsen.

3. Størrelsen af de faktiske besparelser

Den faktiske besparelse måles ved at gange størrelsen af det gennemsnitlige revisionshonorar for virksomheder i forskellige omsætningsintervaller med antallet af virksomheder, der benytter sig af muligheden for at fravælge revision.

Vi kender størrelsesfordelingen blandt de virksomheder, der har fravalgt revision, fra en stikprøve på 407 selskaber, som Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og SKAT har gennemført i samarbejde. Og fra en undersøgelse af revisionshonorarer for revision af regnskaber for regnskabsåret 2002 kender vi priserne på revision. Undersøgelsen blev foretaget af Deloitte blandt 303 udvalgte virksomheders revisorer.

Den følgende tabel viser, hvordan de virksomheder, der har fravalgt revision, fordeler sig på størrelseskategorier. Samtidig vises gennemsnitspriserne for revision, tillagt omkostningen til den tid, der anvendes internt i virksomheden i forbindelse med en revision¹

¹ Iflg. AMVAB-målingen på årsregnskabsloven fra januar 2004 udgør de interne omkostninger i virksomheden 23 pct. af den samlede omkostning til revision.

Omsætning	Fordeling af ureviderede virksomheder (%)	Gennemsnitsomkostning til revision (kr.) ²
0	59,3	3.117
0-½ mio.	6,4	7.949
½-2 mio.	24,9	11.278
2-5 mio	8,9	15.951
> 5 mio.	0,5	24.779
I alt	100	6.654

Med udgangspunkt i disse oplysninger kan det beregnes, at virksomhederne for regnskabsåret 2006 har fravalgt revision for 20-25 mio. kr., et beløb der forventes mere end fordoblet næste år. Beløbet forventes yderligere at stige de kommende år.

4. Kontrol af betingelserne for at fravælge revision.

Iflg. årsregnskabsloven kan selskaber kun fravælge revision, hvis de opfylder visse betingelser. Dels skal de opfylde størrelsesgrænserne for balance, nettoomsætning og antal heltidsbeskæftigede. Dels må de ikke besidde kapitalandele i andre virksomheder og derigennem udøve betydelig indflydelse over en eller flere af disse virksomheders driftsmæssige eller finansielle ledelse.

Hertil kommer en række oplysningskrav. For det første skal det i tilknytning til ledelsespåtegningen oplyses, hvis generalforsamlingen eller det tilsvarende godkendelsesorgan har truffet beslutning om, at årsrapporten for *det kommende regnskabsår* ikke skal revideres. For det andet skal medlemmerne af de ansvarlige ledelsesorganer i ledelsespåtegningen erklære, om virksomheden opfylder betingelserne herfor.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har gennemgået 141 tilfældigt udvalgte regnskaber, hvor revision er fravalgt, *uden* at alle kravene er opfyldt. Gennemgangen viser, at i 86 pct. af tilfældene er det alene de formelle oplysningskrav, der ikke eller kun delvis er opfyldt i forbindelse med fravalg af revision. I 12 pct. af tilfældene er det styrelsens vurdering, at virksomheden via kapitalandele har betydelig indflydelse på andre virksomheder, om end det altid skal vurderes konkret, om der er tale om betydelig indflydelse. I 2 pct. af tilfældene synes størrelsesgrænserne ikke at være opfyldt.

² Tallene er i 2002-niveau. Fra 2002 til 2007 er nettoprisindekset steget med 10 pct.

Der er hensigten at foretage en ny undersøgelse af revisorpriser inden udgangen af evalueringperioden.

Mens langt de fleste selskaber med ureviderede regnskaber således opfylder de grundlæggende betingelser for fravalg af revision, er det tydeligt, at de har vanskeligt ved at opfylde alle de oplysningskrav, der er af mere formel karakter.

5. Regnskabernes kvalitet

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har foretaget en omfattende analyse af, i hvilket omfang selskaberne overholder reglerne i årsregnskabsloven. Det er sket ved stikprøvevis at udtage og undersøge modtagne årsrapporter for at konstatere åbenbare overtrædelser af årsregnskabsloven. Med åbenbare overtrædelser menes forhold, som er konstaterbare ved en umiddelbar gennemgang af årsrapporten.

De åbenbare overtrædelser, som kan konstateres ved en umiddelbar gennemgang af årsrapporten, vil typisk have karakter af formelle formkrav og manglende opfyldelse af oplysningskrav i fx årsrapportens afsnit om anvendt regnskabspraksis. Disse fejl skyldes for det meste ukendskab til lovgivningens formkrav. De behøver derfor ikke betyde manglende opfyldelse af årsregnskabslovens overordnede krav om, at årsrapporten skal give et retvisende billede af virksomhedens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet.

Styrelsen har udført kvalitetskontrol af i alt 1.508 2006-regnskaber, der fordeler sig således på følgende stikprøver:

- 401 regnskaber fra virksomheder, der opfylder betingelserne for fravalg af revision, men som frivilligt har indsendt reviderede regnskaber
- 392 regnskaber fra virksomheder, der har fravalgt revision
- 313 regnskaber fra selskaber, der har kapitalandele i andre virksomheder og som udøver betydelig indflydelse på disses driftsmæssige eller finansielle ledelse.
- 402 regnskaber fra B-selskaber, som ikke opfylder størrelsesbetingelserne for at fravælge revision.

For disse stikprøver har vi opgjort antallet af fejl, hvor reaktionen har været enten at kræve omgående berigtigelse eller at forlange overtrædelserne berigtiget i årsrapporten for den efterfølgende periode.

De overordnede resultater fra stikprøverne fremgår af nedenstående tabel:

	Kan fravælge revision		Kan ikke fravælge revision	
	Har	Har	Betydelig	Andre B-

	ikke fra- valgt	fra- valgt	indfly- delse	selskaber over stør- relses- grænserne
Fejl i pct.	11,0	17,3	7,3	10,0
Stikprøvestør- relse	401	392	313	402

Antallet af fejl er højere for selskaber, der har fravalgt revision, end for selskaber, der frivilligt eller tvunget har fået deres regnskaber revideret. Derimod er der ingen signifikante forskelle mellem selskaber, der har valgt frivillig revision, selskaber med kapitalandele i andre virksomheder og selskaber, der overskrider størrelsesgrænserne for at fravælge revision.

Imidlertid kan der være grund til at sammenligne kvaliteten af ureviderede regnskaber, alt efter om en statsautoriseret eller registreret revisor har udstyret dem med en review- eller assistanceerklæring.

Til det formål har Erhvervs- og Selskabsstyrelsen set nærmere på de 392 regnskaber for regnskabsåret 2006, som ikke er revideret af en statsautoriseret eller registreret revisor. Heraf er 173 indsendt med revisorerklæring, mens 219 er indsendt uden erklæring. Disse er sammenholdt med regnskaberne fra de virksomheder, der frivilligt har valgt revision.

Andelen af fejl, som har resulteret i et krav om omgående berigtigelse eller påtale om at bringe forholdet i orden i kommende årsrapporter, fremgår af følgende tabel:

	Frivilligt reviderede regnskaber	Ureviderede regnskaber med erklæring	Regnskaber uden erklæring
Fejl i pct.	11,0	9,8	22,8
Stikprøvestørrelse	401	173	219

9,8 pct. af de afgivne regnskaber med erklæring indeholder fejl, som har resulteret i en omgående berigtigelse eller en påtale. Til sammenligning viser kvalitetsanalysen af de frivilligt reviderede regnskaber stort set tilsvarende tal. 11 pct. af disse reviderede regnskaber fra selskaber, som opfylder betingelserne for at fravælge revision, indeholder fejl. Ud fra en kvalitetssynsvinkel synes revisorassistance til review eller til opstilling af regnskaber derfor at være lige så effektivt som revision.

Derimod er der flere fejl – 22,8 pct. – i regnskaber, som ikke har modtaget regnskabsassistance eller review fra en registreret eller statsauto-

riseret revisor. Til sikring af kvaliteten synes det vigtigste derfor at være, at en statsautoriseret eller registreret revisor har været inde over regnskabet – og *ikke* om det er revideret.

De hyppigst forekommende fejl i ureviderede regnskaber kan henføres til

- at årsrapporten ikke indeholder de oplysninger om anvendt regnskabspraksis, som kræves efter § 53 i årsregnskabsloven
- at noter mangler eller ikke er opstillet i overensstemmelse med reglerne i årsregnskabsloven
- at kravene til ledelsespåtegningen og/eller dirigentens underskrift ikke er opfyldt.

Det er Erhvervs- og Selskabsstyrelsens opfattelse, at denne type fejl i såvel reviderede som ureviderede regnskaber kan nedbringes gennem bedre oplysning og vejledning. En måde kunne være at udarbejde et skemaregnskab med tilhørende vejledning, som vil kunne anvendes af de fleste små selskaber. Styrelsen er derfor i færd med at undersøge denne mulighed.

6. Ulovlige aktionærlån

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har i evalueringsperioden fokus på forekomsten af ulovlige aktionærlån, som man bliver opmærksom på bl.a. gennem stikprøveundersøgelser af regnskaber.

Via gennemgangen af stikprøver har styrelsen fundet følgende antal ulovlige aktionærlån, udtrykt i procent:

	Kan fravælge re- vision		Kan ikke fravælge revision	
	Har ik- ke fra- valgt	Har fra- valgt	Betydelig indfly- delse	Andre B- selskaber over stør- relses- grænserne
Ulovlige A-lån, pct.	5,5	4,6	4,2	3,0
Stikprøve	401	392	313	402

Der synes efter gennemgangen af stikprøverne ikke at være grund til at antage, at der er nogen nævneværdig forskel i andelen af ulovlige aktionærlån mellem de forskellige virksomheder.

7. Opgørelse over antallet af virksomheder der pålægges revision

I henhold til § 135, stk. 6, i årsregnskabsloven kan en virksomhed ikke fravælge revision, når virksomheden eller dens enejer accepterer et bødeforlæg eller som led i en straffesag dømmes for overtrædelse af selskabslovgivningen, regnskabslovgivningen eller skatte- og afgiftslovgivningen. I disse tilfælde skal virksomhedens årsrapport for det følgende regnskabsår revideres. Erhvervs- og selskabsstyrelsen kan forlænge den periode, hvor virksomhedens årsrapporter skal revideres, med op til 2 regnskabsår

Endvidere kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i henhold til § 135, stk. 7, beslutte, at en virksomhed ikke kan fravælge revision for det følgende regnskabsår, hvis styrelsen ved gennemgang af årsrapporten konstaterer væsentlige fejl eller mangler i forhold til selskabslovgivningen eller regnskabslovgivningen.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen modtager fra SKAT oplysninger om de bødeforlæg, hvor en virksomhed eller dens enejer accepterer et bødeforlæg for overtrædelse af skatte- og afgiftslovgivningen, der vedrører virksomhedens forhold. I det omfang, det er muligt for SKAT, modtager Erhvervs- og Selskabsstyrelsen også oplysning om domme, hvor en virksomhed eller dens enejer er blevet dømt for overtrædelse af skatte- eller afgiftslovgivningen.

Endvidere er det aftalt med Rigspolitiet, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen to gange om året udtager en række virksomheder til kontrol, som har fravalgt eller har kunnet fravælge revision af deres årsrapporter. Listen over disse selskaber sendes til Rigspolitiet, som herefter undersøger, om virksomhederne har accepteret et bødeforlæg eller som led i en straffesag er blevet dømt for overtrædelse af selskabslovgivningen,

regnskabslovgivningen eller skatte- og afgiftslovgivningen og i givet fald orienterer styrelsen herom.

I det omfang, det er muligt, modtager Erhvervs- og Selskabsstyrelsen endvidere oplysning fra Rigspolitiet om verserende sager.

Der udestår enkelte tekniske detaljer, inden aftalen med Rigspolitiet er endeligt godkendt. .

Der har endnu ikke været eksempler på, at virksomheder er blevet pålagt tvungen revision efter § 135, stk. 6 i årsregnskabsloven.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har pålagt to virksomheder tvungen revision efter § 135, stk. 7.

Samtidig har et antal selskaber, der har fravalgt revision, men ikke opfylder betingelserne herfor, fået deres regnskab returneret med pålæg om, at det skal revideres.

8. *Skatteprovenu, skattekontrol og økonomisk kriminalitet*

I henhold til lovbemærkningerne skal der gennemføres analyser af skattekontrollens resultater og ressourceforbrug for at vurdere, om det er forsvarligt at fritage flere virksomheder i regnskabsklasse B for revisionspligten.

Undersøgelsen skal se nærmere på hyppigheden af fejl og korrektioner af alle skatte- og afgiftsarter for selskaber med forskellige bistand fra revisor, dvs. selskaber med

- Reviderede regnskaber
- Ureviderede regnskaber, men med revisorassistance til regnskabsopstilling og/eller opstilling af skatteregnskabet.
- Ureviderede regnskaber uden revisorassistance

Imidlertid er 2006 det første regnskabsår, hvor det reelt har været muligt for virksomheder at indsende et urevideret regnskab. Skatteopgørelsen indsendes 6 måneder efter indkomstårets udløb. Skattekontrollen for indkomståret 2006 er derfor først ved at starte nu. På samme måde vil kontrollen for indkomståret 2007 typisk finde sted i 2009.

Der findes derfor endnu ingen data om skattekontrollens resultater og ressourceforbrug. Ligeledes foreligger der ikke materiale om udviklingen i anmeldt og begået økonomisk kriminalitet blandt små virksomheder, der har fravalgt revision.